కొత్త పంతులు వచ్చిండు

యాసంగి నాట్లు పూర్తయినయి. దున్నుకాలప్పుడు బురదకు పెచ్చినకాళ్లు తడారిపోయినయి. పనేంలేదు. కొండయమామ మల్లా మా నాటకపు మ్యాల్లాన్ని ఏకం చేసిండు. ఒక్కసారి పిలుపు ఇచ్చిండోలేదో అందరూ మా ఇంటిలో జమయింద్రు.

మాఘమాస దాటింది. శివరాత్రి వస్తుంది. నాటకాలు నేర్వడానికైనా, ఆడడానికైనా మంచికాలం అదే. చలి ఉండది. వానలుండయి. పనేంఉండది. అందుకని అందరూ జమయింద్రు. ముగ్గురు కొత్తవాళ్లు గూడా వచ్చింద్రు. కొత్తవాళ్లు ఎవరు వచ్చినా ముందుగా కొండయ మామనే కలువాలె. మామ రాంద్రి అంటెనే రావాలె. ఎన్నిపైసలు గట్టుమంటే అన్నిపైసలు గట్టాలె.

మాకున్న అసలు సమస్య ఏమిటో తెలుసుగదా! ఆట నేర్పే పంతులు లేడని. ఆ సమస్య ఇప్పుడు తీరింది. శాల గంగరాములు మా ఊరికి ఇలిటెమచ్చిండు. ఇప్పుడుగాదు. పదేండ్లకిందనే. ఇప్పుడు ఇద్దరు పిల్లలతండ్రి. వాళ్ల ఊరిలో గంగరాములుకు తండ్రి ఉన్నడు. అన్నదమ్ములు ఏరువడ్డంక తండ్రికి మనిషికి యాడాది తిండిపెట్టే ఒప్పందం కుదిరింది. నా దగ్గరొక యాడాది ఉంటడని గంగరాములు తండ్రిని రమ్మన్నడు.

'పంతుళ్ల ఎతుకులాటలో కొండయమామ గంగరాములు తండ్రి గురించి ఇంతకుముందే విన్నడు. అందుకని రాంగనే పట్టుకున్నడు. పేరు పున్నయ్య. మనిషి పొట్టిగా నల్లగా కట్టెపుల్ల లెక్కుంటడు. కంఠం మాత్రం కంగుమంటది. వయసుమీద నాటకాలు వేసిండట. ఊరూరు తిరిగిండట.

ఇంటి దగ్గర భార్యుండంగనే ఇంకోమనిషిని కూడుకున్నడట. ఆడివేషం గట్టిడ్యాన్స్ అందుకున్నడంటే భూమిమీద కాలు నిలవకపోవునట. కూడుకున్న మనిషి కొడుకేనట గంగరాములు. ఎంతవరకు నిజమోగని నాటుకాలాడేప్పుడు ఊరికో భార్య ఉండెనంటరు. ఏశమేత్తే ఓర్వకపోదురట.

మామ అడగడం అతడు కాదనకపోవడం కొత్తపుస్తకాలు తెప్పించడం ఒకటెనుక ఒకటి జరిగిపోయినయి. 'మాయసుభద్ర' నాటకం వెయ్యాలన్న నిర్ణయం గూడా జరిగిపోయింది. అది స్వదేశీ నాటకం. కడియాలపల్లి పంతులు రాసింది. అచ్చుకాలేదు. చేతి రాత పుస్తకమే! అది పున్నయ్య పంతులే తెచ్చిండు.

పుస్తకం మొత్తం గొలుసు రాతలుంది. ఆరాత పంతులుకు తప్ప ఎవలకూ రాదు. పంతులు రాతగూడా గొలుసు రాతనే.

ఆ రాత మాకు రాదు. అందుకని రెండు రాతలు వచ్చిన కోమటి రాజయ్యకు పాత్రలు రాయిమని ఇచ్చినము. అట్లనే ఒక గ్రంథము గూడా రాయిమన్నము. వారం రోజుల్లో పారట్లు, గ్రంథం రాసుడు పూర్తయింది.

పున్నయ్య పంతులు వచ్చినంక మా మాల్లెపు రూపురేఖలే మారినయి. ఒక చెలికత్తె పాత్ర బుడ్డెనుకాని పాత్ర (జోకర్) పెట్టిండు. బుడ్డెనుకాని పాత్రకు కొన్ని జోకులు నేర్పిండు. సభ్యులందరి పేర్లు రాసుకున్నడు. కొన్ని కండీషన్లు పెట్టిండు.

తొమ్మిది లోపునే అందరు రావాలె. అందరు పల్లెం (కొరస్) అందుకోవాలె. ఒక్కనాడు గైరాజర్ కావద్దు. వచ్చినిద్రపోవద్దు. ముచ్చట్లు పెట్టద్దు. క్రమశిక్షణతో ఉండాలె. ముందుగల్లనే మనిషికి ఐదురూపాయలు తేవాలె. రాత్రి రెండుగంటల దాకా రియార్సల్ నడువాలె. రియార్సల్ నడువంగ బీడీలు తాగద్దు. బయటకు పోవద్దు. పాటలు సరిగ్గా యాదిజెయ్యాలె.

పున్నయ పంతులు ఇట్లా సవాలక్ష కండీషన్లు పెట్టిండు. మామాల్లెంలో కొందరు జీతగాల్లున్నరు. వాళ్లకు దొడ్డికాడనే ఏ రాత్రయితదో తెలువది. కొందరు కైకిలి చేసుకునేటోళ్లున్నరు. వాళ్లు ఎప్పుడు ఇల్లు చేరుతరో తెలువది. కొందరు రైతులున్నరు. వాళ్లకు ఎప్పుడు ఏంపని పడుతదో తెలువది. నాలెక్కన సదువుకునే పిల్లలు ముగ్గురున్నరు. వాళ్ల అయ్యవ్వలు ఎప్పుడు తిడుతరో తెలువది.

ఈ కండీషన్లకు ఎవ్వలూ రారనుకున్న. ఎందుకంటే అప్పుడొకలు ఇప్పుడొకలు అందరు వచ్చేసరికి ఇంతకు ముందు పదిగంటలు దాటుతుండె. ఎవలపాత్ర అయిపోంగనే వాళ్లు జారుకుందురు. ఒక్కొక్కలు రెండుమూడు రోజులు రియార్సల్‌కు రాకపోదురు. మధ్య మధ్య ముచ్చట్లు పెడుదురు. బీడీలు తాగుదురు. అరుగు అంచులమీద గొంగడి పరుచుకుని పండుకుందురు. రియార్సల్‌కు కచ్చితమైన టైం లేకుండె. ఎప్పుడు యాష్టకస్తే అప్పుడు బందు వెడుదురు. పల్లెం గూడా అందుకోకపోదురు.

నేను అనుకున్నది తప్పే అయింది. మరునాడు తొమ్మిదిలోపే అందరు వచ్చింద్రు. సగం మంది పైసలు గూడా తెచ్చింద్రు. మాటలేదు ముచ్చటలేదు. మనుషులు మెసులుతలేరు. మా పెద్ద సారు ముందు మేమెట్లా కుక్కిన పేనులెక్క ఉంటమో అట్లున్నరు. ఎవరో బీడీ ముట్టియ్యవోతే చేతులతోనే సైగ చేసిండు పంతులు. వాడు జెట్టన బీడి జేబుల పెట్టుకున్నడు. నాకు విచిత్రమనిపించింది.

మ్యాల్లానికి ఒక మేనింజర్ ఉండాలని మమ్మల్నే ఎన్నుకొమ్మన్నడు పంతులు. అందరు కొండయమామ పేరునే చెప్పింద్రు. పైసలు కొండయ మామకిచ్చి తెల్లారే ఒకపెట్రమాక్స్‌లైటు తెప్పించిండు పంతులు. లెక్కలన్ని రాసిపెట్టుమన్నడు.

అందరికీ ఇది కొత్తగా వింతగా ఉంది. అంతకుముందు ఏదో భక్తి పాటతో రియార్సల్ మొదలు పెడుదుంటిమి ఈసారి 'పరాబ్రహ్మ పరమేశ్వర..పురుషోత్తమ సదానంద' పాటను నేర్పిండు. మంగళారతి పాటను గూడా నేర్పిండు. పంతులు ఈసారి కొత్తగా నారిగాని పాత్రను పెట్టిండు. అది కుంటి బాలయ్యకిచ్చిండు. వాడు కుంటుకుంట స్టేజిమీద మూడు సుట్లు తిరుగుతే జనం పడిపడి నవ్వాలె.

నారిగాడు ప్రతీ పాత్రను ఏఊరు ఏంపేరని అడిగి పరిచయం చెయ్యాలె. 'అనంత సత్య వీర వెంకట దేవ రామ సుబ్బ రాజ్యలక్ష్మి' పాత్రను గూడా పెట్టిండు. అపేరును చెప్పడమే ఒక పెద్దజోకు. ఎప్పుడైనా ఏశకాళ్లకు మేకప్‌కు లేటయినప్పుడు జనాలను ఎట్లా నవ్వించాలో నారిగానికి, అనంతలక్ష్మికి నేర్పిండు పంతులు. వాళ్లిద్దరు కలిసింద్రంటే నవ్వనోళ్లు లేరు. నాలుగైదు పిట్టకతలు గూడా నేర్పిండు పంతులు.

ప్రతీసారి పంతులును చూస్తుంటె నాకు మా మొండయ సారే యాదికస్తుండు. మాకు హిందీ చెప్పుతడు. ఆసారు గూడా ఇట్లనే కుర్చీ ఏసుకుని కూసుంటడు. పుస్తకం గూడా పట్టడు పాటాలన్నీ నోటికే చదువుతడు. పంతులు గూడా అంతే. పుస్తకం పట్టకుంటనే పాటలు మొత్తం నోటికి సదువుతడు. మా పంతులు మమ్ముల్ని ఇట్లా కట్టడి జేస్తుంటే బయట కొందరు యాష్టపడ్డరట.

'పోరగండ్లకు కొత్తగ లగ్గాలాయె. అటు నాటుకం ఆడాలని బుద్ధాయె. ఇటు పెండ్లాంతోని ఉండాలని బుద్ధాయె. వరుసగ రమ్మంటే ఎట్లొత్తరు. చూసి చూడనట్టు పోవాలె' అన్నరట. కానీ పద్ధతులు ఏమీ మార్చలేదు పంతులు. అందరూ వరుసగా వచ్చుడు వచ్చుడే! బుద్ధుంటెనే రాండ్రి. లేకుంటె లేదు అన్నడట. అప్పటికంటే ఇప్పుడే చక్కగా నడుస్తుంది రియార్సల్.

ఇంకో విషయం ఏమిటంటే మాల్లెంల ఇద్దరు ముగ్గురు మాట్లాడుకోరు. వాళ్ల తండ్రులు గెట్ల పంచాదులు పెట్టుకున్నరట. చాలా ఏండ్లయిందట మాట్లాడుకోక. ఆవిషయం పంతులు పసిగట్టిండు. పంతులు నాటకం ఆడినప్పుడు గూడా ఇట్లేనట. ఇద్దరు మాట్లాడుకోనోళ్లు కంసుడు. కృష్ణుడి వేశాలు వేసిండ్రట. స్టేజిమీద యుద్ధం చేసేప్పుడు నిజంగనే కత్తితోని పొడుసుకున్నరట. అది కట్టెకత్తి కాబట్టి బతికిపోయిండ్రట. ఈ విషయం చెప్పి అందరు మాట్లాడుకోవాలన్నడు పంతులు. తెల్లారే వాళ్లకు మాటలు కలిసినయి. తర్వాత తండ్రులు కూడా కలిసిపోయిండ్రట. అది వేరే విషయం.

ఇన్ని కండిషన్ల మధ్య రోజువచ్చి కట్టడిగా నేర్పిస్తే మేము మూడు వారాలు నిండకముందే నాటకం పూర్తిగా నేర్చినం. ఈ మూడు వారాల్లో అవసరమైన కిరీటాలు, ఆయుధాలు పంతులే చేసిండు. బూరుగు కట్టెతో రెండు గదలు చేయించి రంగులద్దిండు.

వసూలైన పైసలున్నయి కాబట్టి కొంత సామాను, పూసలదండలు, విగ్గులు కొన్నడు. మనిషికొక ఇనుప సందూక (పెట్టె) కొనుక్కోమన్నడు పంతులు. ఎవలబట్టలు సామాన్లు వాళ్ల సందూకలనే పెట్టుకోవాలె. తాళంవేసుకోవాలె. నాటుకం వేసేనాడు ఎవల సందూక వాళ్లు తెచ్చుకోవాలె. ఇదేదో మంచిగున్నదని మనిషికొక సందూక కొనుక్కున్నం.

మేకప్ కొరకు జింక్‌పౌడర్, కొబ్బరినూనె, లిఫ్‌స్టిక్ వాడాలని పంతులే చెప్పిండు. అంతకు ముందు వట్టి మేకప్ పౌడరు, నీలిరంగునే పూసుకుందుము. మేకప్ విషయంలో కూడా మంచి జాగ్రత్త తీసుకున్నడు పంతులు. అడ్డమైన రంగులు వాడితే కండ్లు కరాబైతయని చెప్పిండు. కామారెడ్డిల ఒక దుకాణం మనిషిని పరిచయం జేసిండు. నాటుకపు సామాన్లన్ని అక్కడనే కాతా పెట్టిచ్చిండు.

పంతులే సిరిసిల్లకు పోయి గోరేమియ్య దగ్గర మైకును కిరాయికి తెచ్చిండు. పల్లీల ఆర్మోని పెట్టెను పట్టుకొచ్చిండు. మైకులో ఊరంతా చాటింపు వేయించిండు. స్టేజి నేలమీద కాకుండా పెద్ద పీటలమీద వేయించిండు. రూపాయి టికెట్టు పెట్టించిండు.

ఇట్లా చెయ్యడం ఇదే మొదటిసారి. మేముగాదు. ఇంతకుముందు మా ఊర్లె ఎవలు గూడా ఇట్లా పీటలేసి మైకువెట్టి ఆడలేదు. ఒక్క సురభి నాటకపోల్లు నిజామాబాదుల ఇట్ల జేసింగ్రట. అదీ మా కొండయ మామనే అందరికి చెప్పిండు. అంత ఇంత అనిపేరున్న గోత్రాలోల్లు గూడా నాటుకాన్ని ఇట్లా ఆడాలేదు. కరంటు బుగ్గలు పెట్టి రంగు కాయిదాలు బుగ్గలకు కడుదురు. అంతే!

మాకు అన్నీ కొత్తగా గమ్మతిగా ఉన్నయి. చెప్పింది చేయడమే తరువాయి. ఇదేంటిది అదేంటిదని అడుగుతలేము. చెప్పినా మాకేం తెలువదిగదా! ఊరువాళ్లకు గూడా ఇదో ఇచ్చంత్రమయింది. ఎక్కడ చూసినా మా గురించే చర్చ. సగం ఊరు మా స్టేజి చుట్టే ఉన్నరు. పంతులును మెచ్చుకుంటంద్రు.

ఇన్ని మెరుగులు చేసినంక జనం చూడకుండా ఉంటరా...? ఊరుకు ఊరు కదిలింద్రు. గడీల పట్టనేలేదు. ఆట పూర్తయ్యేదాక నిలబడి చూసింద్రు. వారం రోజులు ఆగి మళ్లీ అదే ఆటను ఆడినం మొదటికంటే ఎక్కువే వచ్చింద్రు జనం. ఖర్చులు పోను రెండు వందలు మిగిలినయి. నాటకమంటే ఇట్లా ఉండాలన్నరు.

మాకంటే పంతులుకే ఎక్కువపేరచ్చింది. ఇప్పుడు పున్నయ్య పంతులంటే తెలువనోల్లులేరు. 'అరె...మనిషి సూత్తే అంత రుబాబేం లేదు గనీ ఏం జేసిందయ్యా! ఇందరు వచ్చింద్రు పోయింద్రుగనీ ఇట్ల ఎవలకు కుదురలేదు' అన్నరు.

గాలి వచ్చినప్పుడే ఎగవొయ్యాలె గదా! నాలుగు రోజులాగి టికెట్లు వెట్టి మల్లా మాయసుభద్రనే ఆడినం. మా మొఖం మీద కొట్టినట్టు ఒక్కపురుగు రాలేదు.